

NIEUWSFOTO'S | THE AESTHETICS OF VIOLENCE

HET SCHONE IS NIET AUTOMATISCH HET GOEDE

FOTO'S **JAN ROSSEEL**

TEKST NYNKE VAN VERSCHUER

LB 01 On the Aesthetics of Violence, London Bombing (2016)

*DE ABSTRAHERING VAN ICONISCHE NIEUWSFOTO'S
TOT KLEURVAKKEN is het antwoord van fotograaf Jan Rosseel
op de zich steeds meer opdringende beelden van highlights uit
de wereldgeschiedenis. Kan dat wat gruwelijk is ook mooi zijn?*

K

ORT NA 9/11 MERKTE COMPOSITIST KARLHEINZ STOCKHAUSEN GEESTDRIFTIG op dat de gebeurtenissen die dag 'het grootste kunstwerk denkbaar in de kosmos' waren. Hij voegde er nog aan toe dat het levenswerk van een componist maar onbeduidend is in vergelijking met wat de terroristen teweeg wisten te brengen op één dag.

Het werd hem niet in dank afgenomen: Stockhausens concerten werden afgezegd, zijn dochter, die pianiste is, speelt sindsdien onder een andere naam, en bij zijn dood zes jaar later ging het buitenproportioneel veel over zijn faux pas in plaats van over zijn avant-gardistische composities en zijn belang voor de muziekgeschiedenis.

EEN STREEPJE ORANJE OVERALL

Kan dat wat gruwelijk is ook mooi zijn? In zijn serie *The Aesthetics of Violence*, vanaf 23 september te zien op Unseen in Amsterdam, onderzoekt de Belgische fotograaf Jan Rosseel (1979) hoe wij naar beelden van geweld kijken.

Rosseel: 'Gruweldaden in de context van het nieuws hebben bestaansrecht. Gruweldaden in de context van een fotofair, van schoonheid of van kunst, worden minder vanzelfsprekend geaccepteerd. Alsof journalistieke foto's altijd objectief en feitelijk zijn, niet geladen met emotie of gehinderd door interpretatie.'

Als je op je telefoon de beelden bij het nieuws laadt, krijg je aanvankelijk blokjes kleur die uiteindelijk het zoekresultaat vormen. Van ingrijpende gebeurtenissen van de afgelopen decennia zijn die kleuren zo bekend dat de kleurvakken genoeg zijn om het hele tafereel boven te halen: een streepje oranje overall in een verder geel en oranje palet doet kennelijk genoeg in ons brein om ons in één klap terug te laten zijn bij de onthoofding van journalist James Foley. Tinten lichtblauw en grijs, samen met een strook puin hebben we blijkbaar dusdanig vaak gezien dat de instortende Twin Towers zo weer voor ons geestesoog verschijnen. De kleuren alleen roepen ongevraagd herinneringen op, zoals een madeleine ge-doopt in lindebloesemthee.

DE KIJKER BLIJFT KIJKEN

Het antwoord van Jan Rosseel op de zich steeds meer opdringende beelden van hoogtepunten uit de wereldgeschiedenis, is de abstrahering van nieuwsfoto's tot kleurvakken. Hoe die nieuwsbeelden zich in onze hersenen nestelen, zegt ook iets over de gretigheid waarmee we ernaar kijken. Rosseel: 'Het is bijna 11 september en we zullen de torens weer veelvuldig zien vallen.'

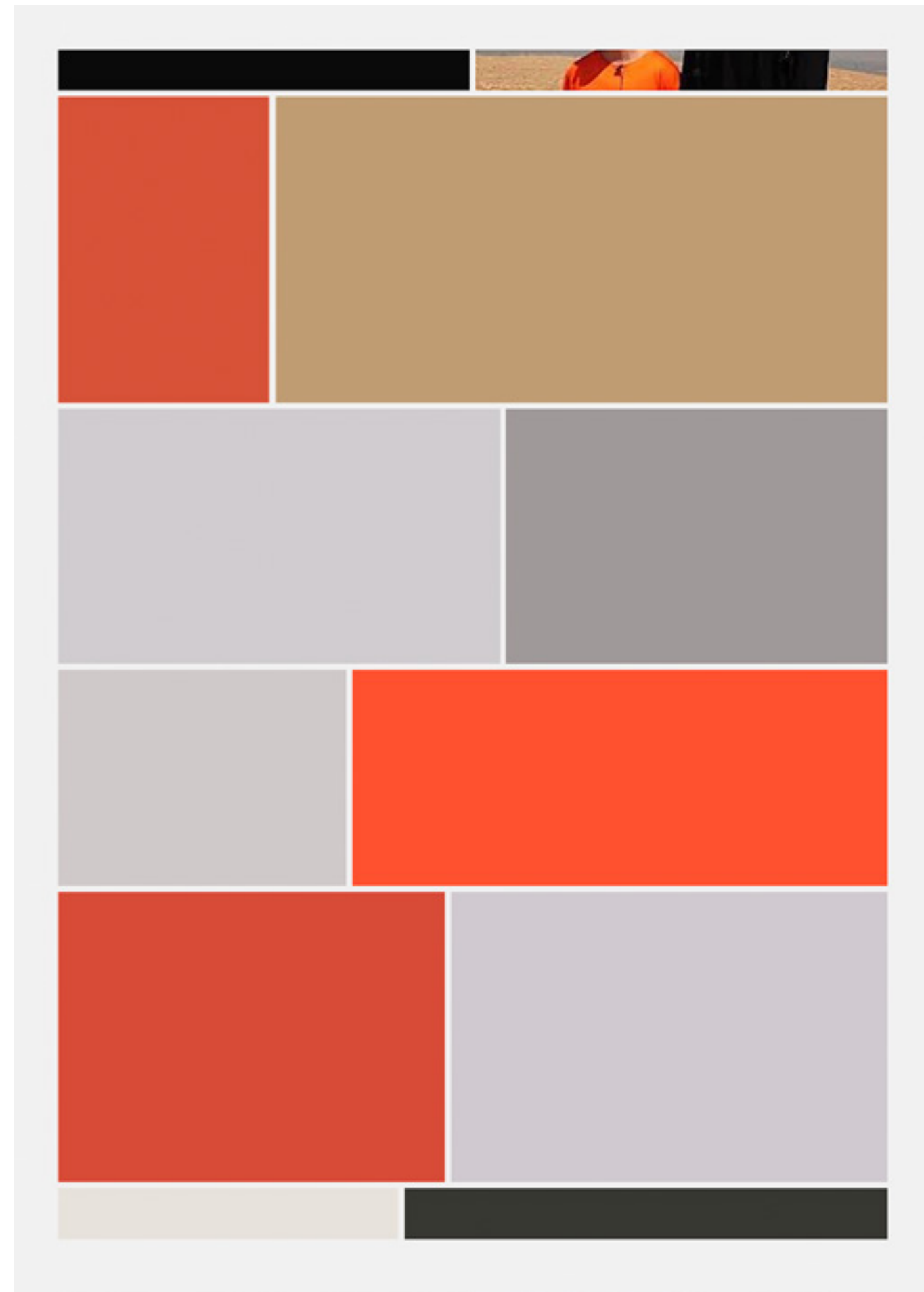
Iconische beelden worden herhaald en herhaald, en representeren zo een eenzijdige blik op het nieuws. Maar de kijker blijft kijken, de fotograaf wil ze maken, de terrorist wil ze creëren.

Rosseel: 'IS houdt er een uitgekende beeldstrategie op na. De colonnes van gesluierde mannen met wapperende zwarte vlaggen door de woestijn die refereren aan de klassieke Arabische film *Al Risalah*, de oranje overalls die naar Guantánamo verwijzen. Alles is tot in de puntjes georkestreerd, om maar te bekliven.'

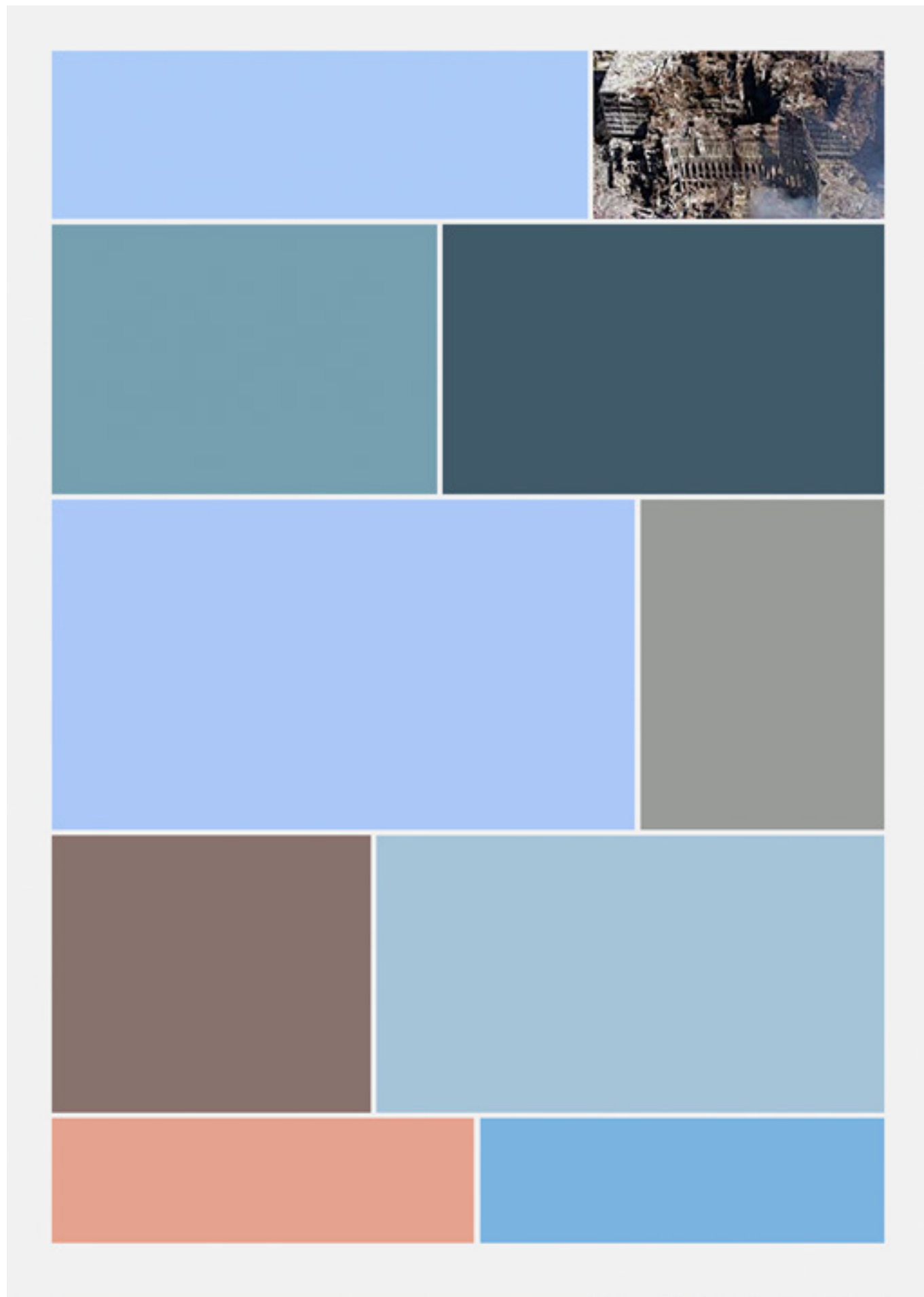
WAT ONS DE ADEM BENEEMT

Het schone is niet automatisch het goede. Achttiende-eeuwse filosofen hadden een grote fascinatie voor het sublieme, het overwel-digende en onbevattelijke, gadegeslagen vanaf een veilige afstand. Vulkaanuitbarstingen waren subliem, mits beschouwd vanuit een verderop gelegen dorp. Immanuel Kant schreef dat niet alleen natuurfenomenen – een weids uitzicht, een sterrenhemel – subliem konden zijn, een groots menselijk bouwwerk als een piramide of enorme kathedraal voldeden ook. Net zoals, misschien, de lancering van een raket of het gecontroleerd opblazen van een gebouw, of, voor Stockhausen, de ineenstorting van de Twin Towers, veilig bezien vanaf zijn Duitse bankstel. Dat wat ons de adem beneemt, trekt zich weinig aan van morele categorieën. 'Dat doet de natuur ook niet,' merkt Rosseel op, 'maar die heeft dan ook geen geweten.'

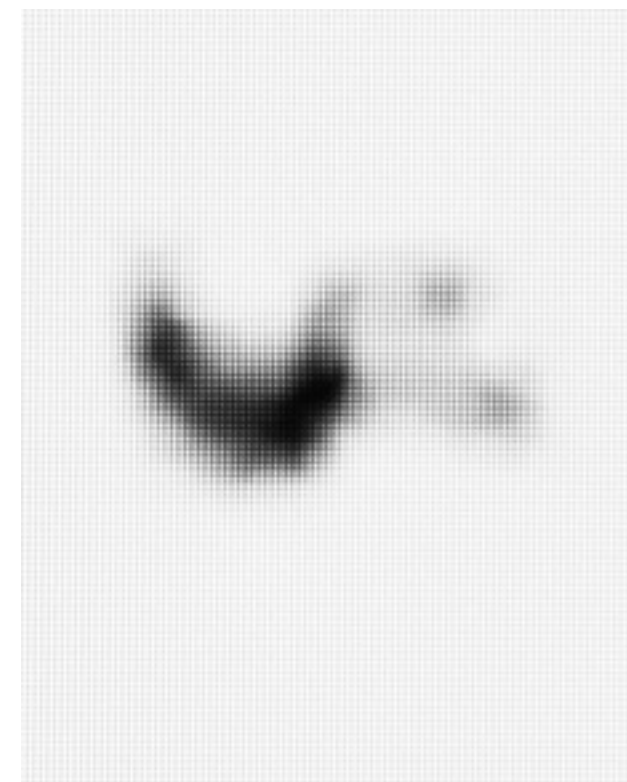
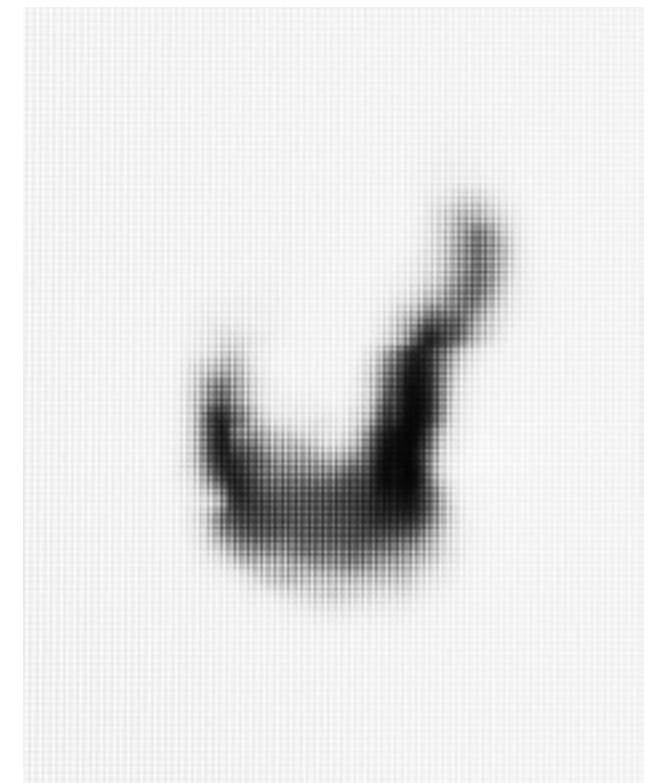
*Unseen Photo Fair, 23-25 september,
Westergasterrein te Amsterdam.
unseenamsterdam.com
Jan Rosseel wordt vertegenwoordigd
door The Ravestijn Gallery.
theravestijngallery.com*

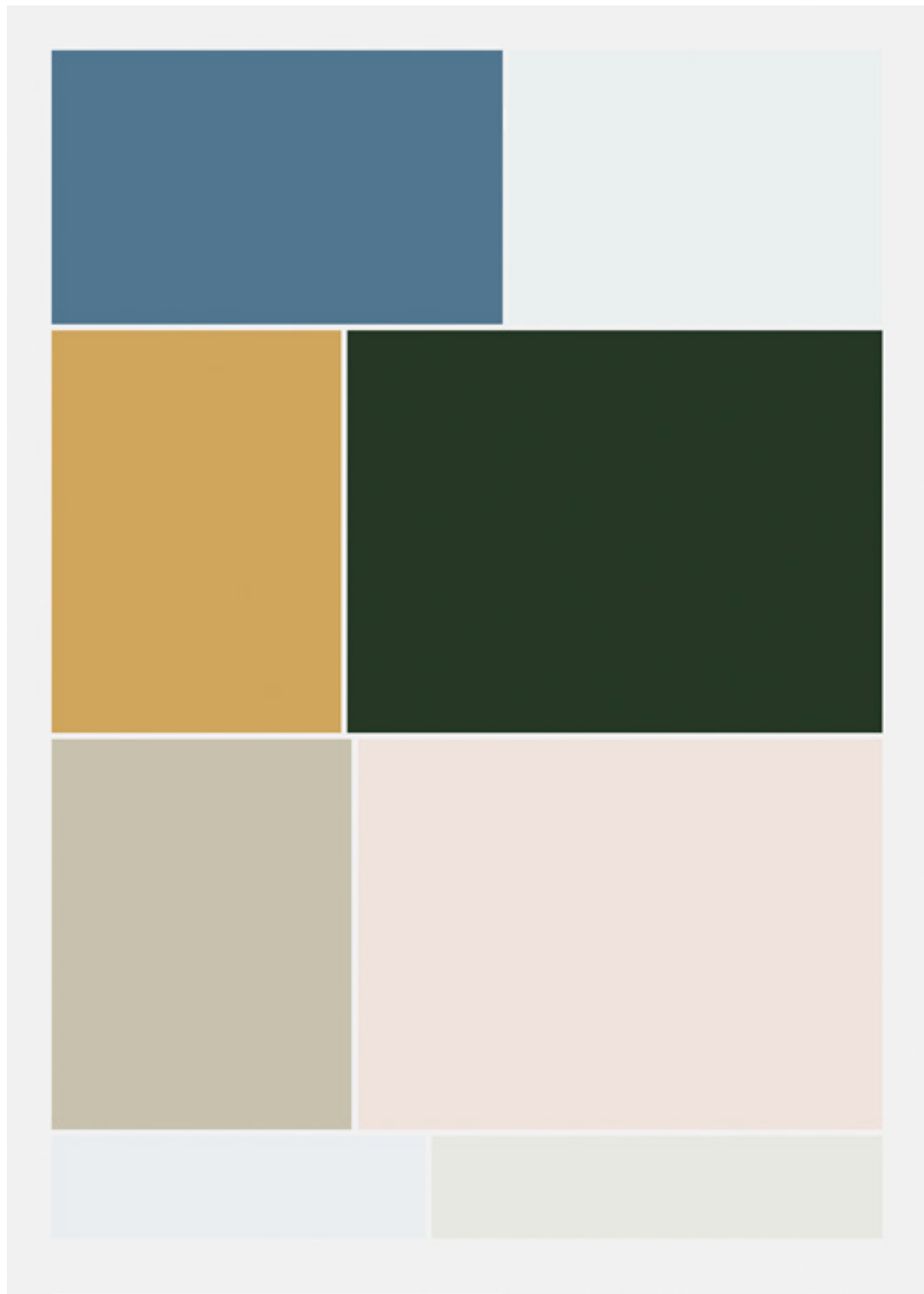
JF 01 On the Aesthetics of Violence, James Foley (2016)

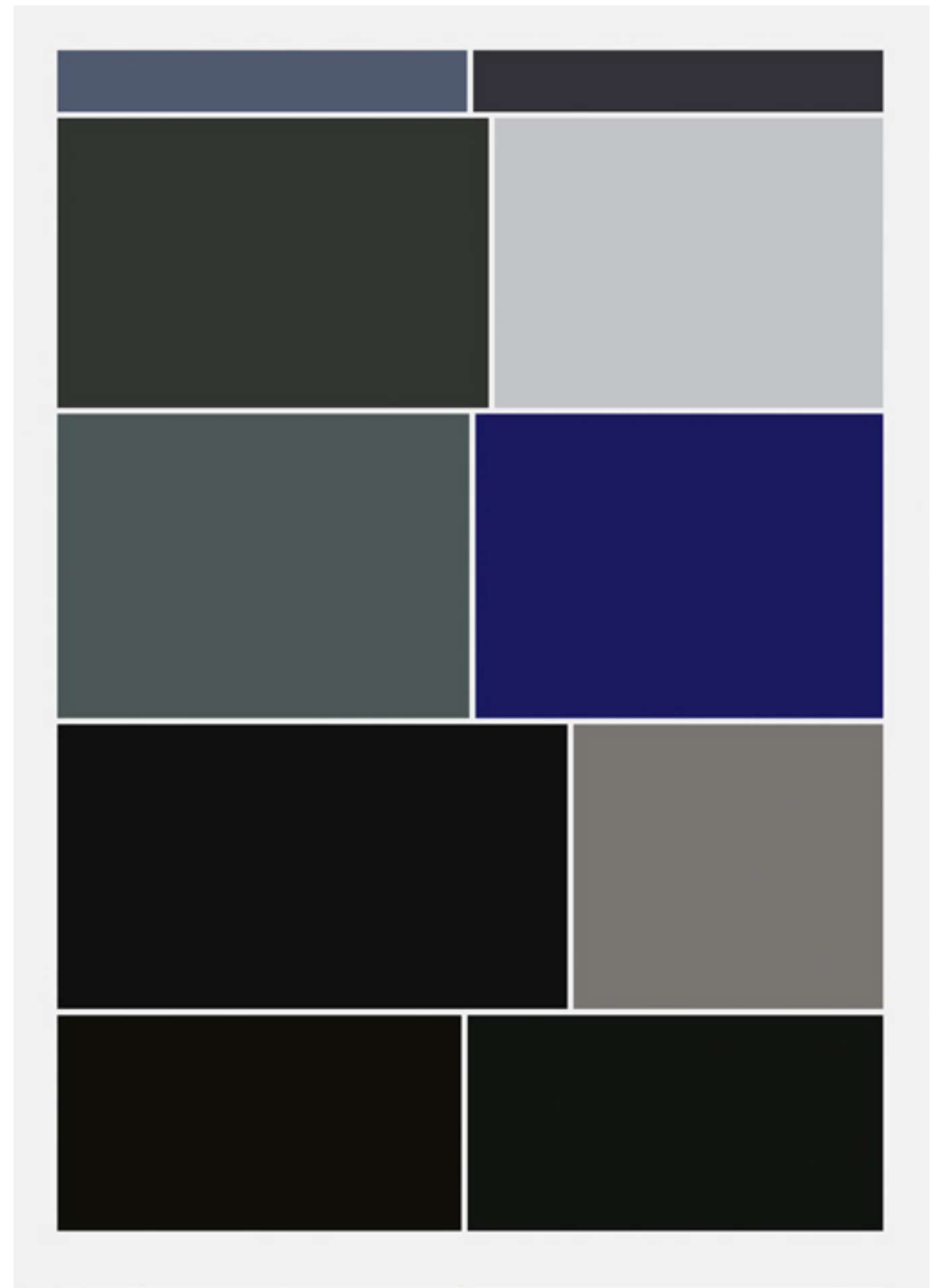
TT 01 On the Aesthetics of Violence, Twin Towers NYC (2016)

TT J 01, 02, 03 On the Aesthetics of Violence (2016)

OB 01 On the Aesthetics of Violence, Osama Bin Laden (2016)

SH 01 On the Aesthetics of Violence, Execution Saddam Houssein (2016)